

IDAJET JAHAJ

Vendime...

POEZI

8SH-1
71P

IDAJET JAHAJ

MENDIMET

-Poëzi-

SHITEPIA BOTUESE "MONROE"
Tiranë, 1994

Botohet nën kujdesin e Shoqatës Kulturore
"ISMAIL QEMALI"

Redaktor: Bardhosh Gaçe
Korrektor: Albert Abazi
Kopertina: Safo Marko
Recezent: Njazi Hamzarai

Realizimi në
Kartëqjuri
Elois Themeli

Shlyfi Firma
MONROE

Mesazhe poetike

Tanimë, mesazhet e para poetike të Idajet Jahajt i kemi në dorë, në vëllimin e tij poetik “Mendimet”. Në këtë vëllim poeti shpalos mesazhe të ngarkuara me gjësimin e historisë së vendlindjes, me peisazhin herë të blertë, herë të thepisur, me maja malesh të ngarkuara me dëborë, e diku gjatë harqe vetëtimash e portrete lebërish.

Mesazhet e poezisë së Idajet Jahajt vijnë si mbresa të fuqishme e të drejtpërdrejta nga jeta. Ato e nxitin autorin, të lerë në mes të udhës gjithçka të nisur më parë dhe të derdhë në vargje shpirtin e tij të gjerë poetik. Motive të tjera vijnë si ngacmim i një jehone të pashuar që papritur ndalon vrapin e muzës poetike për të deshifruar mesazhet që përcjell jehona. Meditimi poetik herë me varg të rregullt e melodioz e herë me varg të thyer zë vend të dukshëm në lëmin e parë poetik të autorit.

Duke lexuar poezinë e Idajet Jahajt, si “Mesapluku im”, “Peisazhi i vendlindjes”, “Perëndimi i diellit në Vlorë”, “Dëshirë”, “Babai”, “Një shtëpi”, “Çeta Plakë e Vlorës” hyjnë në krijimet më të mira të autorit, të cilat flasin me një gjuhë të bukur poetike.

Në vargjet e këtyre poezive, ashtu si edhe në disa të tjera, poeti shkrin natyrshëm peisazhin dhe trimërinë duke përcjellë bindshëm dhe me emocion mbresa e ngacmime që të bëjnë për vehte. Në këto motive, bukuria e vendlindjes, peisazhi i ashpër dhe i gjelbër, me dëborën dhe flladet e Çikës dhe të Çipinit të shtyjnë të mendosh për bukuritë e natyrës dhe të shpirtit të njerëzve të Lahërisë, të cilat janë të pranishme në çdo varg, në kadencat, ritmin dhe rimat e saj, duke gurgulluar në mënyrë polifonike në zërin poetik të Idajet Jahajt, ashtu siç ndodh edhe me këngën burrërore të fshatit të tij: "Qazimademçen" e mirënjohur.

Ky kuadër poetik bëhet edhe më i plotë kur Ajkuna dhe hëna kërkojnë Omerin, ndërsa luftëtarja Shote Galica "nusëron" mes luftrash krah burrit të saj.

Në disa vjersha të poetit, sidomos ato me motive lirike e intime: "Në takim të duarve", "Ajo vajzë", "Babai", "Lirikë", "Shkurtima", etj. puls i poetik rreh përmes vargjeve lakonik e befasues të cilat pohojnë se Idajet Jahaj në të ardhmen do të japë një profil edhe më të gjerë poetik.

Poezia e Idajet Jahajt është e çiltër dhe e freskët. Ajo i flet kohës sonë me sinqeritetin e vet, me mendimin e thellë e artistik.

Ibrahim Gani

Mbijetesë

E shtypën shekujt po s'u shua,
E tkurrën kohërat po s'u dha.
I shkuan flakët s'u shkumbua;
I fryu murlani po s'u tha!

Në dimrat mijëvjeçarë,
Në palcën thellë ruajti farë,
E, si Feniks i vërtetë,
lulëzoi nga palca e vet...

Komb Feniks i vërtetë,
që veten rilind çdo pesëqind vjet!...

Mali i Çikës

Nuk di se nga i ka mbetur ky emër:
"Mali i Çikës".

Këtij mali majëborë ku gjëmojnë rrufetë,
por di se ka edhe emrat "Vetëtima", "E prerë"
dhe... lebër të pështetur rrëzë tyre!

Ndoshta këta emra i kanë lënë shekujt,
për nder të njerzve
ngaqë kështu u kanë qëndruar
stuhive të jetës përherë:
me çika,
vetëtima
dhe të prerë!...

Ajkuna kërkon Omerin

Atë natë të rëndë rendnin të dyja;
Nëna dhe hëna mes lugjesh me pyje.

Të dyja nëpër natën e thellë ngisnin,
Njëra mes reve, tjetra mes lisash.

Të dyja përgjaknin flokët shtigjeve,
Eposit legjendar me kuje të dridhëshme.

Me hapat e gjatë, të gjatë kilometër,
Gjëmonin malet nga kujet për Omerin:

“O, Omeri im, Oi, oi...”
Ajkuna çirr faqet dhe hëna mbante zi!...

Dhe era vajtonte, dhe era ulërinte,
Veriu i egër yjet i ngrinte.

Të dyja rendnin në ankth, nën hënë,
kërkonin Omerin e dashur, të rënë.

Kish rënë për nderin, kish rënë për tokën
Një tis i përgjaktë spërkaste logun.

Mesapl iku im

Një pyll njerëzish
si një pyll lisash
që gjelbërojnë vonë!...

Një det këngësh
ku në to shkëlqen liria,
një llavë shpirtërore
ku thërret Shqipëria!

Malet dhe majat
si kreshta mendimesh,
hijerënda për historinë.

Buzë lumit - fushat,
ku hareshëm lëvizja.
Rrëzë maleve - fshatra,
ku Shushica rrjedh
si një ninullë e përjetshme!

Shote Galicës

U bë nuse
e, faqe të gjithëve
burrin përqafoi.
Në krahë të tij
një jetë të tërë
në male
mes luftrash nusëroi!...

Bjeshkët e namuna

Det pishash
e ahesh shekullorë
mbi të cilat lundrojnë
vetëm anijet e shqipeve.

Kreshta malesh
e majash kurorë
që sytë lajnë
me lot' të stuhive.

Përherë mbetën malësorët
ballëdiell e borë
që lirinë e kanë
më të shtrenjtën e të gjithave.

Atëherë përse
t'i kemi "nëmur" kështu ato?
Ndoshta prej bukurisë
së tyre të mahnitëshme!

Mes pyllit me lisa

Degë-gjelbër, krahëpleksur,
trungjegjerë ata janë
Sikur fort me njëra-tjetrën
kohët lidhur ata mbajnë.
Pret sopata lëkurë lisi
dhe prej saj një xixë del,
Nga një plumb i egër kohe
që nga lufta pati ngelë.
Kuptoj luftën dhe të rënët
nga xixa që sipër del
dhe mendoj si fleta e gjelbër
në kurorë nga plumbi çel.
Shumë plumba kanë lisat
nëpër trungje, veç blerimin
S'e kanë humbur, s'e humbasin
si dëshmia e kujtimit.
Kujtoj luftën çlirimtare
që ata mbrojtën aq jetë,
Si u shkoi flakë e kuqe,
flakë e kaltër nëpër degë...
Tret vështrimin nëpër kohë
ku nga spata xixa del,
dhe mendoj se fletë e gjelbër
në kurorë nga plumbi çel!...

Flakë brezash

Si luani mu në ballë u vra Ziguri ¹
dhe pas vdekjes bën me dorë nga flamuri!

Nëpër flakët e Çlirimit nip Avduli, ²
I ndrit pushka në betejë, i ndrit nuri!

Kur ra djali, habë Arifi vend i zuri, ³
vrau nazista... pushkë e tija male tundi.

Dhe Nurhana ⁴, trimëresha, ligje thuri:
- Djale e burrë, i kam gjallë tek flamuri! -

Dhe Shanikos, ⁵ nuses dritë, yllin i vuri,
Atë yll që me gjak ndezi, trim Avduli!...

---

1. *Zigur Lelo* - Hero i Popullit, ra trimërisht në Luftën e Kotës kundër imperialistëve italianë, më 1920.

2. *Avdul Lelo* - Nipi i heroit, dëshmor i Luftës Antifashiste.

3. *Arifi* - djali i Zigur Lelos.

4. *Nurhana* - e shoqja e Arifit.

5. *Shanikoja* - nusja e Avdulit, doli partizane pas rënies së të shoqit në luftë.

Çeta “plakë” e Vlorës

Asaj i vumë emrin “Plakë”
Ç’metamorfozë e çuditëshme në flakë!
Të gjithë partizanët ishin të rinj
por kishin shekujt luftëtarë
në gjak...

Sulmi partizan mbi Krujë

Kur sulmuan partizanët garnizonin e Krujës,
ku papushim qëllonin gjerman e tradhëtarë,
ishte natë dhe hëna mbi malin e Skënderbeut
ndriste si kurorë e artë lavdie...

E morën partizanët garnizonin e Krujës,
dhe u thyen gjermanët si osmanët, dikur
Gjergji shpatëzhveshur mbi kalin e bardhë
Nga bregoria e hënës u buzëqeshte plot nur!

Një shtëpi

(Familjes Murraj nga Smokthina e cila i dha Shqipërisë katër dëshomrë)

Një shtëpi u dogj nga lufta
ajo luftën mbajti ndezur,
djem e vajza luftëtarë
me të ngrohur me të veshur;
Natë e ditë dhimbje, gëzime
mban në gji zjarr' i oxhakut,
Flakë e ideal lirie
ngroh dhe zemrën e njomzakut.
Katër lastarë partizanë
dolën dritë nga shtëpia,
në fushën e nderit ranë
me fjalën: "Rroftë Liria!"
Çdo gjë dha shtëpizë e bukur
në ato vite lirie,
Dhe një ditë - ajo vetë
u ndez flakadan lirie!

Rexhep Qoses

Si dritë inxhie ndrijnë,
mendimet për Shqipërinë!

Si shamia në një valle,
ndriçon "Poezia e Madhe".

Flaka si dritë e qiririt,
prerë nga drita e Naimit.

Sytë paqe, zjarr e bindje,
Mjekra thellë në Rilindje.

Vepra - shatërvan i nderit,
Feks me ngjyrat e ylberit.

Balli i gjerë, hark Kosove,
yll' i kombit - djersë fitorje.

Pus' i dijes, trim mentar,
Krenari për çdo shqiptar!...

Dritëro Agollit

Ka diçka nga ylli i Naimit,
Ka diçka nga drita e agimit.

Balli i menduar e floku i gjatë,
Vargu i thelluar e rima e zjarrtë.

Dritëzojnë vargjet si kokrra vjeshte,
Dritëzojnë shtigjet me motive vjershe.

Ecën i menduar e në ecje gjithmonë,
Ky shterg madhështor i poezisë sonë.

Në çdo gjethëz e fletëz - fërgëllimë poezie,
Drithërimë, përmallimë e frymë Shqipërie.

Lis madhështor epik në male,
që përbuz dimrat, tallet me tufane.

Në emrin dhe mbiemrin e tij prej trimi,
Ka diçka nga Drita dhe Agimi!

Lirikë

Natira u vesh me gjelbërim anembanë,
Zefir i maleve
tund pyjet partizanë;;
Unë i vura emrin
djalit tim: BLERIM...

Tronditje

Tronditem
nga shkulmet çnjerëzore mbi planet,
nga përplasja e tmerrshme
e yjeve në galaktikë,
por qetësohem
nga drita e kaltër e dhomës sime të qetë,
nga gjumi i qetë i gruas
dhe i fëmijëve të mi sy-dritë!

Burimet

Burimet rrjedhin me miliona
nga gjinjtë e maleve me fletë,
i mbajnë gjallë qëniet e gjalla
dhe pllajën dhe luginën e blertë.

Ja një buzëshkëmbi e vogël si gota
derdh ujin për njeriun vetë,
buron, buron në mijëra epoka
burimet rrjedhin përjetë!...

Në takim të duarve

E.

Që në takimin tonë të parë
zemrat na folën pa fjalë.
Syri i dha syrit - një shikim të valë,
Dora - dorës,
një mesazh të bardhë!...

Si Dea

... Kur arkeologët zbuluan Dean
njëri-tjetrin panë të habitur në sy:
Ç'penelë - daltë paska qënë ajo
që ka lëmuar kështu një rreze - njëri?

Dhe ç'mjeshtër tokësorë paskan qënë ata
që bojën e yllit të paskan hedhur mbi sy.
O faqehënë, o borë e bardhë" -
dhe merrnin dritë nga drita e tij.

Dhe provuan arkeologët t'i shkëputnin dritën
dëborën e flokëve dhe kristalin në sy,
por... s'ishte e mundur se pas perdes, errësirës...
Dea depërtonte e bardhë, yllësi.

Ashtu edhe unë prej vitesh e vitesh
provoj ta shkëpus kujtimin nga ti
Por ti si Dea, në thellësi mendimesh
më shfaqesh e bardhë, e bukur, yllësi...

Perëndim dielli në Vlorë

Si një kokërr e stërmadhe, e artë,
limoni në perëndim
venit mbi valë
fashat e tij të fundit
dielli.

Vlorës sikur i thotë:

- Sa të marr një sy gjumë,
farfurit ti
midis tokës,
detit
dhe qiellit!...

Një erë

Një erë e këndëshme manushaqesh vjen
nga rrëzë përrallesh, nga çukat, nga brigjet,
ndal i përgjëruar dhe kokën e kthej
më deh erë e tyre në udhët e shtigjet.

O pranverë, e bukura pranverë,
e veshura me diell, me zile në maja,
Ç'ma merr zemrën time kështu, ç'ma merr,
si një zok krahëshkruar ma shpie në pllaja.

Si çobani me culë luleve t'u flas
mes pyjesh me lisa të më zerë gjumi,
lëndinash me diell të muajit mars
të dehem nga kjo botë e gjerë parfumi!...

Jezu Krishti

Ku është?
Në qiell,
në dete,
në tokë,
nën tokë?!
Asgjékundi dhe kudo:
i pastër si qielli,
i kaltër si deti,
i vetësakrifikuar
me frymë profeti
si trupëzim i dritës
në gjirin e planetit!

Çast

Ishte dimër, ndriste bora, ajo vinte
gushëbardha posi hëna vetëtinte.

I kish dhënë fjalën djalit e s'duronte,
s'e desh jetën me një tjetër që s'e donte.

E prit djali zemërndeaur aqë shumë,
dashuri e tyre e thellë si një lumë.

Perde bore përmbi brigje, hëna ndriste,
përmbi borë gushëhënë ajo vinte.

Asgjësendi rreth'e rrotull s'pipëtinte,
veç rrëkeza nëpër gurë shushurinte...

Gushëbardha përmbi gurë seç po vinte,
mbi rrëkezë copa-copa dora shkrinte!...

Rudhat

Na lëroi ballin plugu i varfërisë
Mendimet na i trishtoi,
I dha djalit rudhat e pleqërisë
Fytyrën lule ia shëmtoi.

“Dalohen nga rudhat shqipëtarët, - thotë
Çdo emigrant që ka punuar nëpër botë,
More, po vetëm këtu paska bërë gropë
Kjo varfëri mort?!

Kjo varfëri - mort!...

Sevelim

(Poetit të madh turk Jonus Emresë)

Vargjet-qiell, agim me zefir
në lëndinat turke, në Eskishehir.
Rrëzojnë, drithërojnë aromë trëndafili,
vargjeve në shekuj s'u humbi gjelbërimi.
Trëndafilë divanesh, kandilë të ndezur,
pëllumba të shpirtit, përherë të çelur.
Homeri poezinë pikoi në botë
tek Jonuzi, Sadiu ¹ dhe bardët e ngrohtë.
Pikojnë vargjet: "Sevelim, Sevelim" ²
Tek Naimi i madh, tek bardhi Selim. ³
"Sevelim" - jehona e një kreshte mali,
pesëqind e ca vjet ushtim ideali.
Ushtojnë divanet e Jonuz Emresë,
jehonën ia kthen shkëmbi Edrenesë.
Vargjet-qiell, agim me zefir,
në lëndinat turke, në Eskishehir!...

-
1. *Sevilim* - paqe, dashuri mes njerzve.
  2. *Sadiu* - poet i shquar persian.
  3. *Selim Hasani* - këngëtar popullor nga Brataj.

Hëna

Një rreze shket mbi fletë
një bredh tund krahët në hije,
një lule puthet nga një bletë
fëshfërin një degëz lajthie.

Pas pak mbi mal del hëna
e bardhë, e plotpushtetshme,
gjithçka e lan në argjënd,
vajzë - fotomodele e përjetshme!

Ajo vajzë

Mbi ballë ka lidhur hënën,
në flokë ka lidhur rrezet,
mbi flokë ka lidhur ylberin.
Në faqe ka lidhur, mollët,
në sy ka lidhur yjet,
në buzë ka lidhur qershitë.
Çfarë është?
Njeri,
lule,
pemë
apo dritë?!...

Flokët e asaj vajze

Flokët e asaj vajze
janë udhë
për në petalet e zemrës,
janë pentagrame
për në trenin e këngës,
janë rreze
për në plazhet e ëndrrës.
Por mund të jenë
edhe buzëbrisku
për në honet e gjëmës!...

Mall

(Shokut tim A.1)

Kam mall për shokët e djeshëm
ata që në ballë kishin bukuri,
kam mall për rinin e hareshme
që na fali djersë e burrëri...!

Një rreze

Më erdhi një rreze drejt e më gëzoi
e në zemër më çeli frymëzim,
pastaj rrezja iku
pas një reje qëndroi,
e mua më mbushi trishtim.
Rrezja nga reja
prapë mund të dalë,
po atë frymëzim
në zemër a mund të ma ngjallë?!

Shije

E urrejt kohën e squllët
me shira të plogët,
katranin e reve
që nxijnë nga poshtë;
Pëlqej,
ose kupën e qiellit
me yje të plotë,
ose shiun e rrëmetshëm
prej nga s'del jashtë dot!...

E bukur

E bukur është lëkundja e barit nga era,
Fërgëllim i fletëve të verdha që këputen.
Por më i bukur është qëndrimi i bredhit
që s'këputet si fletët, por qëndron i patundur.

I bukur është deti i filizave
i luleve, i barit apo i grurit të artë,
por më e bukur është kurora e lisave
që vonojnë,
por ruajnë pranverën më gjatë!

Lasgush Poradecit

- Kush me lirika liqenin e mbushi?
Ai ishte Lasgushi!
- Kush i pati lirikat si ari?
Ai ish Llazari!
- Kush vetes i dha emër qyteti?
Lasgush Poradeci!
- Kush i këndoi si askush dashurisë?
Lasgushi i Shqipërisë!

Babai

Në supet e tij
pelerinë pranvere.

Xhaketa e tij
si ugarë filizash.

Pëllëmbët e tij
me brazda blërimi.

Hapat e tij
mërmërinë vitesh.

Stinëve të jetës
ua dinte sekretin.

Djersa ia bënte
mendimin të paqme.

Gjoksi i tij
i trembte dimrat.

I la të nesërmes
sytë e qeshur!...

Mëngjez Myzeqeje

Fusha - e përgjumur
nën vello brazime.

Mullarët - meditues:
"Ç'të bëjmë me të ardhmen?!"

Disa selvi të rralla
kërkojnë fenë e mërguar.

Shtëpi e fshatra të tëra
nën mjegull ëndërash..

Dielli del
e u shkrin brazimën...

Përpara portretit të De Radës

Sytë të tretur
nga malli i Arbërisë,
Nofulla të futura
nga merakuri i largësisë,
Buzë të mekura
nga loti i dashurisë
Mishrat të holluar
nga erozioni i pleqërisë!

Tani thotë:
“Sikur edhe vetëm kockat të më mbeten,
do t’i zvarrit ato
drejt Shqipërisë!”.

Dëshirë

T'i njihja gjithë lulet emër për emër,
Të emërtoja kështu krejt livadhin e gjelbër!

Ta lexoja livadhin, si libër ta ktheja,
çdo faqe me lule dhe aroma të reja.

Me pamje të tjera, e të tjera ngjyra,
që i stolis me ankth dor' e mëmës, natyra.

E kështu mes lulesh doja pa mbarim,
të endej e të tretej përjetë shpirti im.

Sepse në zemër më ndrit një livadh me lule,
që zemrave dua t'ua jap me tinguj cule!...

Udhëtoj me stinët

Udhëtoj me lumin e gjelbër të pranverës,
Udhëtoj me tharjen-çokollatë të verës,
Udhëtoj me zhveshjen e verdhë të vjeshtës
udhëtoj me bardhësinë e acartë të dimrit.
Udhëtoj me to dhe u marr ngjyrat,
në zemër, në sy më regëtojnë pasqyrat!...

Lëviz gjithshka

Lëviz ylli i bardhë
në çipë të mëngjesit,
e verdha ngjyrë e vjeshtës
në fletë të pemëve lëviz,
lëviz qetësisht kup' e qiellit
në lot të vesës
lumi i gjelbër i jetës
shkon dhe në një filiz...

Natyrë e qetë

Buzëqeshja e yjeve
në mugëtirën e qetë,
dremitja e pyllit me lisa
ku s'leviz asnjë fletë,
një livadh me lule
ku zukat një bletë,
dy palë sy
që shikohen me et',
dy njerëz nën hënë
që shkrihen në një siluetë!...

Muajt dhe ngjyrat

Kur nis gjelbërimi
Marsi i shkretë,
hedh supit filizat
pelerinën e blertë.

Prilli dhe Maji
princa bukurie,
bashkojnë të gjelbërën
me të kaltrit qiej.

Më pas Qershori
deri në Gusht,
me bojën e kaltër
krejt detin e mbush.

Shtator-Tetori,
e gjer në Nëntor,
ylberin Vjeshtës
i derdhin me dorë.

Dhjetor-Janari
e shkurti më pas,
çarçafin e bardhë
të borës lënë pas.

Vjen koha çdo muaj
ngjyrën e ndez,
flamurin e stinës
në univers!...

Gruri

Dorë e punës e ka çelur
zgjuar farën aq mirë,
sa filizat në çdo cep
majë gurit kanë mbirë!...

Jeshilon e tund filizat
nëpër diell arë e grurit,
sa krejt fushëza e gjelbër
i ngjan palës së flamurit.

Tirana pas emigracionit

Blirët pikojnë blozë nëpër degë,
mbi rrugë re pluhuri,
nën vjeshtën blu;
megjithse njerëzit s'ështënin, prapë
qielli të duket si humnerë
rrugicat, lulet, sheshet gjithashtu!

Ç'u ka ndodhur trotuareve, pistave
mijëra llampave të zbehta mbrëmësore,
ç'u ka ngjarë?!
Ajo që njerëzve u ka munguar, ikja,
Ajo që duhej filluar pesëdhjet' vjet më parë!

Shtëpia e një emigranti

Shtëpia-vetëm.
Perdet në dritare
të rëna.
Gjitoni herë pas here
lë dritat ndezur aty.
Brënda muret
me një heshtim dëbore.
Mbi sendet
një pluhur vetmie.
Dy mace
vështrojnë të trishtuara,
nga kalendari i zverdhur.
Ora e murit
ka ngecur
në shtatë pa njëzetë.
Një polifoto nga muri
flet për të shkuarën,
oh, sa e ka zgjatur largësinë!
Lulet në saksi, të vyshkura,
në një monolog memec.
Pjatat në një kënd
presin amvisën.
..Dhe gjithshka aty brenda
pret kthimin e të zotërve!...

Ajo iku...

Ajo iku

(Nuk dihet se si...)

një mëngjes të vrejtur!

Në boçe kishte rrobat

(të paktat rroba)

si pelena të jetës.

Në rrugë ngadalësoi hapin

me grushtin tek loti.

Për kë të çante?

Për ngurtësinë e babait?

Për sytë e vrëngër të vëllait?

Për lotin e fshehur të nënës?

Apo për sytë e kaltër

të motrës miturake?!...

Një mirupafshim u la të gjithëve

edhe qenit, edhe maceve,

perdeve në dritare,

lehës me lule të fëmijërisë,

mureve të bardha atësore,

shtëpisë...

Mirupafshim! - dhe iku.
Iku me njërin sy pas,
me mërmërimë hapash të trishtuar.
Koha ishte e vrenjtur,
dita nxinte.
Në dorë,
ajo mbante një boçe të lehtë rrobash
si pëlena të jetës!...

Çamëri pellg i dhimbjes

(Duke parë ekspozitën fotografike të S. Beqirit)

Gjithçka aty brenda
gjëmon.
Gjithë ulërimat e thekshme
të dramës.
Gra me sy të errur tmerri
për burrat e therur.
Ato-duarlidhura
jetës ç'ti japin?!
Fëmijë
me zemra e koka të ngjeshura
urie e ere.
Vasha
(Oh! Yllesat shqiptare!)
në radhë për një copë bukë!
Një plak
vdekur pranë një ulliri
sytë e tij të hirtë
vallë hënës ç'i thonë?!
Një magnetofon diku
shpërndan sinfoninë e dhjetë çame.

Toka lëkundet ende
nga valët e gjakut
nga rradhët e dhimbjes.
Djali i Skënder Beqirit
puth muret e shtëpisë
pas pesëdhjetë vjetësh në Çamëri.
Gurët aty s'janë
veçse lotët e ngrirë të çamëve.
Mbi gërmadhat enden
legjendat e Çamërisë.
Motër Çamëri,
gjër kur do të shohim
vetëm në fotografi?
Çamëri-Historinë shovene.
Çamëri-dy herë Bosnje,
retrospektivë e shekullit!

Viti Qen

1913-ta qen
kafshoi kombin në mes.
Ndau
gjysmën e dheut,
gjysmën e gjuhës,
gjysmën e gjakut,
gjysmën e qiellit.

Prej njëqind vjetësh
borë urrejtjeje,
stuhi vullkani,
stinë tërmetesh.

Gjaku pikon
nga thelbi i zemrës.
Loti pikon
nga syri i diellit,
po shpresa ndrit
në kupë të qiellit!...

Kohët e kombit tim

Si i ndau kështu
kohët e kombit tim
natyra mëmë
kështu, si?!
Të shkuara në varg
pambarim,
si sumbullat në tespi.
Të shumtat të zeza
si dënese,
po me jetë,-
shkurtësi,
të bardhat të pakta
si urata,
po me pa-
vdekësi!...

Zhgënjimi i bajames

U zhgënjeve bajame, u zhgënjeve
nga dielli që çau mes reve.

Të çelën lulet me buzët e erës,
mbi ty fustan i ri pranverës.

Po erdhi ngrica e pabesë
dhe filloi lulet t'i zhveshë.

Të mblodhi papritur zhgënjimi,
në pelerinën e hirtë të dimrit.

Gjersa lulet t'i riçelësh një ditë,
si flakë rozë a si dritë.

U gënjeve, bajame, u gënjeve,
si vajzat nga dielli i djemve...

Peisazh me mollë

Një dyqan në rrugë
me tavolinat, arkat, raftet
plot me mollë.

Midis tyre
një vajzë
me dy mollët e gjoksit
nën fustanin e hollë
shet mollë...

Pak mister

Dhe kumbulla në lulëzim,
dhe vajza në nusërim,
e kanë pak mister.
Dhe kënga natën vonë,
dhe puthja nën neon,
e kanë pak mister.
Dhe vesa në agim,
dhe loti në trishtim,
e kanë pak mister.
Dhe deti pa kufi,
dhe drita në liri,
e kanë pak mister!

Romantikë

Një mështek në ngarkuar me dëborë
si nuse me vello, kurorë...

Një lëndinë deti magjik,
me pafundësinë muzikë.

Një çift përdëllimtar nën hënë,
një mesazh i heshtur më këmbë.

Një qylym me lule malore,
jehonë e botës dashurore.

Një lis i vetmuar në shpat,
tragjik nën yjet e lartë.

Një mal si hije në largësi,
si hark mendimi, përjetësi.

Dielli në gjak të perëndimit,
sy i kuq i trishtimit.

Kalorës që erdhën në agim,
humbasin buzë mbrëmjes pa kthim!...

Puna zgjon kohën

Eshtë kohë e fjetur,
vetëm duke e soditur dashurinë.
Eshtë kohë e fjetur,
vetëm duke e përkëdhelur fatin.
Eshtë kohë e fjetur,
vetëm duke e ëndërruar lumturinë.
Kështu koha vdes
dhe atë e rizgjon
vetëm puna
që e bën atë të ziejë
me zëra dhe fruta të bukura!

Motive nga Greqia

Ku janë mitet e famëshme, ku?
Si dymijë ishujt nëpër Egjeun blu?!

Perënditë e tmerrshme të qiellit ku janë,
që zotëronin tokën dhe detin pa anë?!

Ato s'janë më tek Olimpi në qiell,
perëndi janë burrat dhe gratë nën diell!

Si thikë zbret mbi det mali,
me shtatë ngjyra feks edhe përralli!

Të gjitha jetët këtu me një shëndet të plotë,
zemra një këngë Elladhe më thotë...

Selvitë të nxira nga misteri e koha,
karakolle të një feje të vjetër sa bota.

Si nimfa moderne atje në Livadhja,
flokëvalvitura vajzat me këna...

E vjetra qëndron mbi fragmente muri,
mbi kështjella vallëzon vijakaltri flamuri.

Djersa nga puna për vete shkëlqen,
në rrugët, në vilat, për vajza, për djem.

Të gjitha jetët në lulëzim të plotë,
zemra një këngë Elladhe më thotë...

1994

Peisazhe

1

Pishat epike
kanë zbritur mbi valë,
si për t'i shuar
malit mallë...

2

Një vajzë e një djalë
puthen mes hiresh,
një neon u bën
dritë midis bliresh!...

Fjalët shqip

Janë bijëza të trungut të vjetër
këto luleza

si prushe yjesh të egër.

Në Qirjakat ¹

dëgjova një plakë,

që lëçiste shqipen

si në Vlorë a Filat!...

Në Zeriç ¹

një plak më tha:

- Gjithe shqipëtarë jemi! -

E zemra m;u bë mal i Çipinit.

Këto lulesa të brishta kohe

me aromë lulësh ndër mote.

Kjo farë e dheut mëmë

me lastarë, degë e rrënjë...

Vehten e ndjej

mes arvanitasve

si në një fole stërgjyshore!

Ata kënaqen kur u them:

- Ena gluhë, ena ema!...- ²

---

1. Qirjakat dhe Zeriç - fshatra arvanite në rrethinat e Athinës.

2. Një gjuhë, një gjak.

Shkurtima

1

I kaltër, i thellë je, o det gjithkund,
po më të thellë janë sytë e mi,
se brenda tyre mbajnë
një shpirt të pafund!...

2

Në preher harkmalesh
perla Vlorë,
Karaburuni zgjatet,
të prek me dorë!

3

Sazani trupvogël
i imtë si djalë,
për të lozur
në fushën e detit ka dalë...

4

O det, si lule mbi valë
ta hodha fjalën,
e ti, si peng në shpirt
më dhe dallgën!...

Panteizmi i Naimit

Perëndia në çdo lule, në çdo pemë, në çdo bar.
Tek burimi, tek një rreze, tek filizi në ugar.

Tek njeriu, gjithësia, tek çdo gjë që ndrit në botë,
Tek çdo qenie e gjallë si në det edhe në tokë.

Ajo është brenda nesh e kudo rrotull n'eter,
Në çdo grimcë të universit dritë e kaltër frymë merr.

Aty ku shpërthen filizi që nga kokrr' e dheut del,
Aty uratë e bekuar, shenjtëria zemrën çel.

Eshtë vetë e njëjtësuar ajo rreze me natyrë,
Me çdo gjë që ka një emër, ka një dritë, një fytyrë.

Dritë e saj në zemrat tona pluhur jete është shkrirë,
dhe rreh botën që ta bëjë më të bukur, më të mirë.

Dhe së fundi, në Atdheun tonë të dashur Shqipëri.
Ka një frymë, ka një etje, brënda saj një perëndi.

Trishtim i verdhë

Retë filluan shtegëtimin
kaltërsia e verës shkoi,
Balozi i bardhë dimër
shtërngatat me heshta afroi.

Trishtim i verdhë mbi fletë
si re mbi pyllnajën e gjerë,
qëndron disa kohë gjersa zbret
në tokën e hirtë i tërë.

E verdha ngjyrë e bukur e vjeshtës
midis dy botëve kufiri,
si pezëm midis së katrës, së gjelbrës
dhe së bardhës së acartë të thellimit.

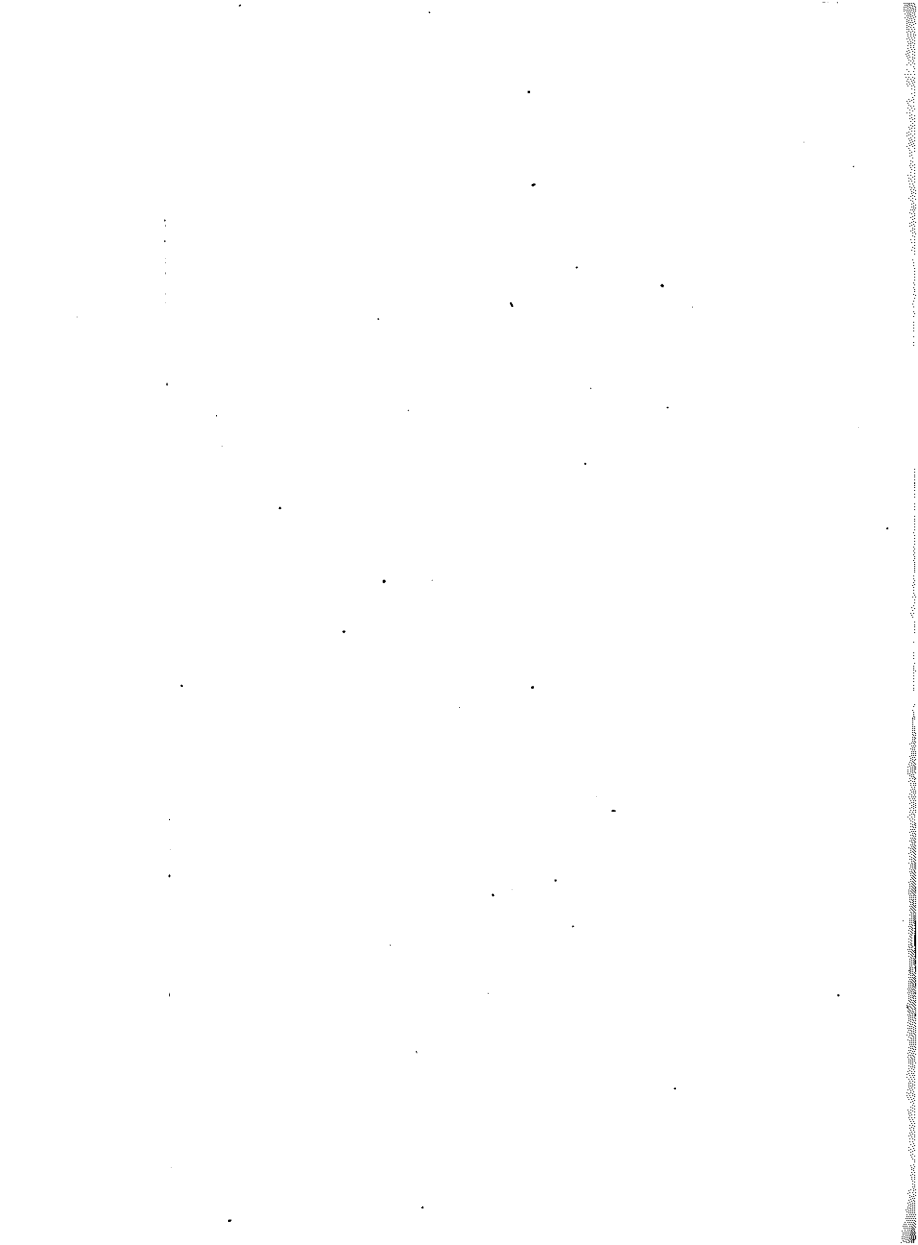
Pyllnajat e verdha kudo
lëshojnë fletët, vathët e gjelbërimin,
gjersa natyra e zhveshur nudo
i dorëzohet në heshtje dimrit!...

Mendimet

Natë e ditë më bluajnë mendimet
për lumturinë e jetës, fëmijët, artin;
por ç'e do, detyrohem nga mjerimi
të marr rrugën e emigrantit.

Gjysma e jetës më kaloi në terr,
rinia e bukur-flutur,
tani mendimet më pikojnë vrer
për kohën e artë, të humbur...

Mendimet, të lodhura më shkojnë kudo,
në sfera të jetës, në politikë;
veç përherë më rri ndezur përmbi to
shqetësimi i këndshëm poetik...

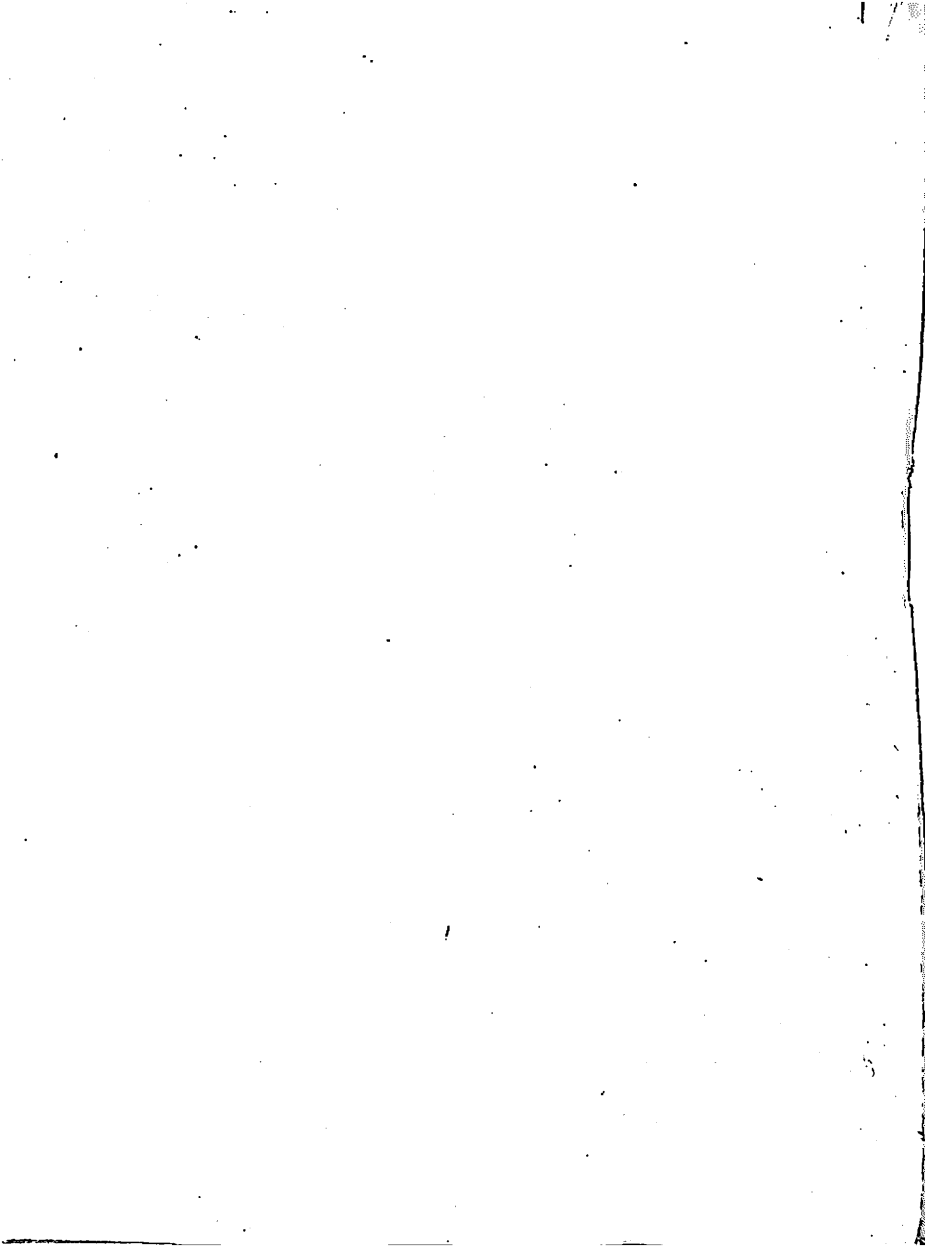
Përmbajtja

Mbijetesë	5
Mali i Çikës	6
Ajkuna kërkon Omerin	7
Mesaplaku im	8
Shote Galicës	9
Bjeshkët e namuna	10
Mes pyllit me lisa	11
Flakë brezash	12
Çeta "Plakë e Vlorës	13
Sulmi Partizan mbi Krujë	14
Një shtëpi	15
Rexhep Qoses	16
Dritëro Agollit	17
Lirikë	18
Tronditje	19
Burimet	20
Në takim të duarve	21
Si Dea	22
Perëndim dielli në Vlorë	23

Një erë	24
Jezu Krishti	25
Çast	26
Rudhat	27
Sevelim	28
Hëna	29
Ajo vajzë	30
Flokët e asaj vajze.....	31
Mall	32
Një rreze	33
Shije	34
E bukur	35
Lasgush Poradecit	36
Babai	37
Mëngjez Myzeqeje	38
Përpara portretit të De Radës	39
Dëshirë	40
Udhëtoj me stinët	41
Lëviz gjithçka	42
Natyrë e qetë	43
Muajt dhe ngjyrat	44
rruri	45

Tirana pas emigracionit	46
Shtëpia e një emigranti	48
Ajo iku.....	49
Çamëri pellg i dhimbjes	50
Viti qen	51
Kohët e kombit tim	53
Zhënjimi i bajames	55
Peisazh me mollë	56
Pak mister	57
Romantikë	58
Puna zgjon kohën	59
Motive nga Greqia	60
Peisazhe	61
Fjalët shqip	62
Shkurtima	64
Mendimet	65
Përmbajtja.....	67

Ndreqje gabimesh

<i>Fq.</i>	<i>Është</i>	<i>Duhet</i>
7	nën hënë	nënë e hënë
8	ku hareshëm	ku zjen hareshëm
14	bregoria	breroria
16	"Poezia e madhe"	"Porosia e Madhe"
26	dora	bora
27	... gropë	kaq gropë
28	rrëzojmë	rrezojnë
51	Historinë moderne	Hiroshimë moderne